

Nr 420.

Av herr **Karlsson** i Munkedal m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 192, med förslag till byggnadsstadga.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 192 med förslag till byggnadsstadga har i avdelning III, som innefattar bestämmelserna angående den egentliga landsbygden, kap. 9 § 97 föreslagits den bestämmelsen, att byggnadsnämnden skall bestå av tre eller fem ledamöter, av vilka Konungens befallningshavande skall utse en ledamot jämte en suppleant.

I 6 kap. 28 § har stadgats att, när det gäller byggnadsnämnd i stadsliknande samhällen å landet, Konungens befallningshavande skall utse en ledamot om byggnadsnämnden består av fem ledamöter och om byggnadsnämnden består av sju ledamöter skall Konungens befallningshavande utse två, skolande en av dessa ledamöter och hans ersättare, så vitt möjligt, vara lagfarna.

I städerna skola byggnadsnämnderna väljas på så sätt, att stadsfullmäktige utse tre ledamöter och magistraten två ledamöter, därest antalet ledamöter i byggnadsnämnden är fem. Är antalet ledamöter i byggnadsnämnden tre, utser magistraten en ledamot och stadsfullmäktige de övriga.

Emot bestämmelserna sådana de utformats i § 97 av förevarande förslag till byggnadsstadga har styrelsen för Landskommunernas förbund i avgivet yttrande rörande sagda förslag gjort, enligt vår mening, mycket berättigade anmärkningar, som återfinnas å sid. 223 och 224 i propositionen.

Nämnda styrelse anför, att denna rätt för Konungens befallningshavande att utse ledamöter i en kommunal nämnd eller styrelse strider mot principen om kommunal självstyrelse och att denna rätt för staten att utse representanter endast bör ifrågakomma, då dessa styrelser eller nämnder i egentlig mening tillgodose statsändamål.

I fråga om byggnadsnämnden torde det kunna ifrågasättas, om den i en landskommun har att i egentlig mening tillgodose statsändamål. Men även om det skulle kunna anses, att det är ett visst statsintresse, som tillgodoses i och genom de funktioner en byggnadsnämnd har i en landskommun och att sålunda Konungens befallningshavande bör äga rätt att utse ledamöter i byggnadsnämnd i dylik kommun, så torde det dock kunna fastslås, att Konungens befallningshavande oftast har det mycket svårt för att erhålla den personkänedom, som

måste vara nödvändig för att det till ledamöter i dessa kommunala styrelser och nämnder måtte utses de personer, vilka inom respektive områden äga förmågan att hävda statens eller det allmännas intressen framför kommunens i de fall, där dessa intressen icke sammanfalla.

När Konungens befallningshavande har att utse ledamot i kommunal styrelse eller nämnd, lär det oftast gå till på det sättet, att vederbörande landsfiskal får i uppdrag att föreslå lämplig person eller också får landsfiskalen i uppdrag att yttra sig om den av länsstyrelsen föreslagna personens lämplighet för uppdraget i fråga.

Utan att fränkänna landsfiskalerna omdömesförmåga på detta område, så kan man dock icke undgå att göra den allmänna reflexionen, att det vid utseende av personer varom här är fråga det mera är personliga relationer till ortens landsfiskal än allmänna förutsättningar i övrigt som varit avgörande vid personens val för uppdraget.

Då det måhända kan anses mindre lämpligt att i detta sammanhang framhålla principerna om kommunernas självstyrelse, så är det övervägande praktiska synpunkter, som föranlett oss att framhålla nödvändigheten av ändring uti de paragrafer, vilka innefatta Konungens befallningshavandes rätt att utse ledamot i byggnadsnämnd.

För erhållande av största möjliga garanti för att de personer, som skola utses av Konungens befallningshavande i byggnadsnämnd, äro kompetenta för uppdraget eller att de icke komma att stå i motsatsställning till de kommunvalda ledamöterna samt att de i orten äga det allmänna förtroende, som måste vara en nödvändig förutsättning för att kunna hävda det allmännas intressen i en byggnadsnämnd, anse vi att Konungens befallningshavande bör infordra förslag på lämplig person för det uppdrag, varom fråga är. Härvid kommer spörsmålet om personens meriter för dylikt uppdrag under offentlig behandling av kommunens ansvariga organ, vilket måste vara en fördel mot att en tjänsteman, låt vara att denne är kanske både ansvarskännande och omdömesgill, men som dock måhända hyser ringa intresse för kommunala angelägenheter och därtill kanske har liten personkännedom, skall avgiva förslag.

Ett förfarande som det av oss antydda vid infordrande av förslag på lämpliga personer till ledamöter i byggnadsnämnd skulle utan tvivel gagna såväl staten, i den mån som den härvidlag kan ha särskilda intressen att bevaka, som kommunerna. Väl torde det icke vara lämpligt, att kommunens förslag skall vara bindande för Konungens befallningshavande, liksom det bör vara länsstyrelsen obetaget att därjämte tillfråga landsfiskalen om den av kommunen föreslagne personens lämplighet för uppdraget. Det av kommunen ingivna förslaget bör under alla omständigheter för Konungens befallningshavande vid val av ledamot vara till god ledning.

Vad som här anförts mot Konungens befallningshavandes rätt att utse ledamot i byggnadsnämnd torde måhända, särskilt ur principiell synpunkt, även kunna anföras mot magistratens rätt att utse ledamot i byggnadsnämnd i stad. Härvid torde dock bemärkas den omständigheten av praktisk art, att magistraten har helt andra och bättre möjligheter att direkt komma i beröring med den

kommunala förvaltningen och att få nödig personkännedom, än vad det är möjligt för Konungens befallningshavande att få beträffande landskommunerna.

Med stöd av vad vi sålunda anfört tillåta vi oss föreslå,

att riksdagen i sitt yttrande över Kungl. Maj:ts förslag till byggnadsstadga måtte hemställa om sådana bestämmelser i §§ 28 och 97, att Konungens befallningshavande vid val av ledamöter i byggnadsnämnd alltid skall infordra respektive kommuns förslag på dylika ledamöter.

Stockholm den 11 april 1931.

Gustaf Karlsson,
Munkedal.

Johan Johnsson,
Norrahammar.

J. W. Mårtensson.
